

E. O.

Popow czy Marconi?

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/4, 405

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

"SCIENTIFIC WORLD" O JOHNIE B. S. HALDANE

W nrze 3/1965 "Scientific World" J. Maynard Smith dał charakterystykę działalności naukowej i politycznej Johna Burdona Sandersona Haldane'a (1892—1964), angielskiego genetyka, matematyka i filozofa, ostatnio profesora Indian Statistical Institute w Kalkucie.

Z. Br.

POPOW CZY MARCONI?

Dyskusja o priorytecie wynalazku radia pomiędzy zwolennikami Popowa i obrońcami zasług Marconiego bynajmniej jeszcze nie wygasła. Świadczy o tym obszerna recenzja z książki Ch. Susskinda *Popov and the Beginnings of Radiotelegraphy* (San Francisco 1964); ogłosił tę recenzję w nrze 1/1966 „Technology and Culture”, organu amerykańskiego Towarzystwa Historii Techniki, dr W. J. King z uniwersytetu stanu Vermont.

Susskind po przeprowadzeniu analizy danych o działalności i wynalazkach Popowa wypowiada się zdecydowanie za priorytetem Marconiego, King natomiast zarzuca autorowi książki, że nie przeprowadził podobnej jak dla Popowa analizy działalności Marconiego, wierząc na słowo nie tyle nawet samemu wynalazcy, ile jego biografom. Według Kinga do Marconiego należy niewątpliwie jedynie priorytet podania do publicznej wiadomości wynalazku radia (zgłoszenie o patent brytyjski z 2 VI 1896). Pozostaje natomiast według Kinga sprawa nie wyjaśniona, kto wcześniej wpadł na teoretyczną możliwość przesyłania informacji za pomocą fal odkrytych przez Hertza i kto wcześniej tę możliwość praktycznie zrealizował (King wyraźnie przy tym odróżnia przesyłanie informacji od nieco wcześniej już stosowanego przesyłania sygnałów). Z wywodów Kinga wynika jednak, że argumenty za tym, że pierwszą informację drogą radiową przesłał Popow, są silniejsze od kontrargumentów.

E. O.

DZIEJE STEROWCÓW

Czasopismo „Jugend und Technik” (NRD) w nrze 1/1965 zamieściło artykuł H. Kroczecka o dziejach sterowców.

Artykuł rozpoczyna się od opisu pierwszych prób lotów balonami (bracia Montgolfierowie). Dalej opisano balon z urządzeniami sterowniczymi w formie żagli (konstrukcja Blancharda), a następnie sterowiec Henri Giffarda z zastosowaniem maszyny parowej do napędzania śmigła. Niemiecki konstruktor Paul Haenlein zastosował motor spalinowy do napędzania śmigła sterowca.

Dobrą konstrukcję sterowca stworzył dopiero Ferdinand Zeppelin. W zakładach produkcyjnych utworzonej przez niego spółki zbudowano w 1900 r. sterowiec typu LZ1 o pojemności 11 000 m³ gazu i długości 128 m. Sterowiec posiadał 2 silniki o mocy 16 KM każdy, które pozwalały na rozwijanie średniej szybkości 30 km/godz. Od 1911 r. rozpoczął się rozwój komunikacji pasażerskiej z zastosowaniem sterowców. Przed drugą wojną światową budowa ich została prawie zaniechana z powodu licznych wypadków zapalenia się gazu wypełniającego zbiornik nośny sterowca.

Zb. M.